

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

מ.

עין משפט נר מצוה

קפ"א א מ"י פ"ג מהל' אסורות
הלכה כג וע"ז מ"ג סמ"ג
לחון קמח ט"ש ע"ד
סימן פג סוף ו'
קפ"ב ב מ"י פ"ג סמ"ג
ט"ו"ד ס"י ק"ד:
קפ"ג ג מ"י פ"ג סמ"ג
הלכה ד סמ"ג
ט"ש ע"ד סוף פג סוף
פ'
קפ"ד ד מ"י פ"ג סמ"ג
הלכה כג סמ"ג
ט"ו"ד סימן ק"ד:
קפ"ה ה ו' מ"י פ"ג סמ"ג
ד סמ"ג ט"ש ע"ד
ט"ו"ד סוף פג סוף ד'
קפ"ו ו' מ"י פ"ג סמ"ג
ט"ו"ד סימן פ"ג סוף פג סוף
ט"ו"ד סוף פג סוף פ'
קפ"ז ז מ"י פ"ג סמ"ג
ט"ש ע"ד סוף פג סוף
פ'
קפ"ח ח מ"י פ"ג סמ"ג
ט"ש ע"ד סוף פג סוף
פ'
קפ"ט ט מ"י פ"ג סמ"ג
ט"ש ע"ד סוף פג סוף
פ'
קפ"י י מ"י פ"ג סמ"ג
ט"ש ע"ד סוף פג סוף
פ'

כאן בפתוחות כאן בסתומות. פ"ה דפתוחות לא סגי בחדא
דאיכא למימר מעלמא נפל ציה והקשה הר"ר אפרים
(מדמני) בסמך עובד כוכבים שהביא עריבה מלאה חציות ונמצאת
כילצית בחדת מהן פתוחות כולן מותרות אלמא בפתוחות תלין

לוקלא דלמרי כי היכי דהואי בחד הוי
באחרני אלמא לעלמא אולו וע"ק אי
חיישין דמעלמא נפל צה שמים נמי
ניחוש דלמא העובד כוכבים הניחם
שם לכך היה מפרש הר"ר אפרים
להפך בפתוחות סגי'א בחדא דאיכא
למימר אחריתי אולו לעלמא וליכא
למיחש שמא העובד כוכבים הניח שם
דלדרכה לוקלא תלין אלמא בפתוחות
לריך שמים מיהו כ"ל לישב פ"ה דשאי
התם שנמצאו שמים כילציות בחדת מן
החציות אלמא הכא אין נמצא כאן שום
חצית להכשר להלכתו ולכן יש לפסול
בפתוחות: **ובדגים** כ"ל שיש לו
סנפיר וכו'. פ"ה משמע שאין הכשר
דגים דצבר אחר וקשיא לתרויהו
ותימא דל"כ כי משני בלוחם דדמו
רישיהו לעמא"ס פירוש ולוחם ה"ארכ
סנפיר וקשקשת ומה תיך אליבא
דמ"ד או ראשו או שדרו ולדוק
בשדרה דכל דג טמא אין לו חוט
השדרה לכך נראה דמשדרה לא פריך
מידי והא דלא חשיב ליה תנא בחד
סנפיר וקשקשת היינו משום דסימני
גוואי לא קא חשיב:

מחלוקת בצירין אצל בגופן פ"א.

וא"ת והא לרין נמי
איסור דלורייתא^ט כדלמרינן (חולין דף
ק"ב): הטמאים לרבות לרין ורוטבן
ו"ל דהואי דלורייתא לרין אסור מיהו
לרין כגיל צבוב וגופן לא כגיל דברה
לא כגיליה: **וחזו** ביה ק"פ"י
ושרייה. ומיירי כגון שלח היה שם
אלמא מן אחד ומאן דלמך היינו משום
דשכיחי בה קלפי מעיקרא:

נמצאת ביבית. פירוש הכשר

כילצית היינו שמים
בפתוחות לפרש"י דלעיל ולפי"ה הר"ר
אפרים שמים בסתומות: **אמר רבא**
בשנימוחו. תימא אמאי לא משני קסבר
סימני עובדי דגים לאו דלורייתא ולכן
אין לצדוק בסמינים דל"כ ומשני פרק
אלו טרפות (חולין דף ט"ז. ג"כ)
סימני ביצים דלאו מדלורייתא ניהו
דקא פריך ולצדוק בסמינים ומשני
סימני ביצים לאו מדלורייתא ואור"ת
דש"מ מהכא סימני עובדי דגים
דלורייתא ולכן יש להסיר הצורבוטש
אע"ג דלרין אנו מוצאין צהה קשקשים
דאי יש צהה סימני עובדים מיהו
דאי לדחות לעולם אימא לך קסימני
לאו דלורייתא והא דלא שני הכא
מן המומחה משמע דלרין שום ד
הימר ליקח שלח מן המומחה ואין זה
דאס לא ניימוחו שהסימנים נייכס
איכא תמי' לנציבות וכו"ג. נקמים
אף שלח מן המומחה כדלמרי' המס (דף
סג): גבי ביצים דלוקחין מהן כשאומר

שוטטום. לשון (ט) שטין על המים: חציות פתוחות לא סגי בחדא
דאיכא למימר מעלמא נפל ציה: **ובדגים** על שיש צהה סנפיר
וקשקש. משהיה היא צאלו טרפות (חולין דף ט"ז). אלמא אין סימן
לדגים דצבר אחר וקשיא לתרויהו:
דגים של טריה. מריש הוא מעטילנא
צליה. בחד סימן או בחדא של בשדרה
דהוה ס"ד דמי פליגי רב הונא ורב
נחמן בגופן פליגי אצל צירין אפילו
רב הונא מודה: צירין נמי לא
(ט) עטילנא. דצירא לי כרב הונא:

כשחסיכוס שוות. כשמחברין אותן
יחד מתחברות וניכרות ונלחט שהיו
כולן מדג אחד: **ומי איכא דשרי כה"ג**
באשרא דשכיחי קלפי. ד"ל שמה
דגים טהורין וטמאין יש וקשקשים מן
הטהורין צאו: **ואנא לא מיסר**
אשרינא. לאכול גופן משום קליפי
דמישכמי בחדא רבא ורבא קאמר
לה: **דקאמרי לי רב פפא**. דשרניה רב
הונא: **עריבה**. ספינה קטנה: **פולן**
מוסרות. דכי היכי דהואי בחד הוה
נמי בשדרה ואילו לעלמא: **מתלמא**
קראי. מג' חכמים גדולים ששם כד"י
לסמך עליהם כעל המקרא: **דמן**
צירי. מקוס: **עוברן**. ביצים שלהן:
משריין. דג עלמא צמשי אמנו: **זס**
משריין מצחוץ. דג טהור לאחר שהוטלה
צילתו משרפת (ט) ועומדת מאליה
צחול אלמא דג טמא משריין מצפנים
צמשי האלם לאחר שנגמרין ציליו
צמשי: **סימני ביצים**. שגוף טהור:
(ט) **שודרת**. משוכה שרצה בחדא
אחד והולכת ומקצרת ונמשכת:
ועוגולגל. עגולה מזלדיה ומגולגלת
דלרין ציריה רחבי: **ראש אחד כד**.

הגהות הב"ח

(א) גמרא מנא לך הא
א"ל מתלמא: (ב) רש"י
ד"ה צירין נמי לא
מטבילנא: (ג) ד"ה זה
משריין וכו' משרפת
ונצרת מאליה (כחול)
חז"מ וכו' יש מניין
בחורין:

לעזי רש"י

פלט"ר"א [פלט"ר"א].
שטוח.
אלבו"ל [אלבו"ל].
חלבה (הביצה).
מור"ל. חלמון (הביצה).
כוור"ל [כוור"ל].
קרפדה קטנה.

רבינו הגנאל

הא דתני בדגים כל שיש
לו סנפיר וקשקשת
אוקמנא מיני דגים ששמן
באר' ופלמריא שראשם
דומה לראש דגים טהורין
אבל שאר דגים כגילוי האי
לא חיישין: אמר רב פפא
טריה שאינה טהרה
הלכתא עד שיהא ראש
ושדרה של כל אחד אחד
ניכר ואם לאו אפילו
לטבול בצירין אסור.
ומותבין עליה חתיכת דג
שיש בה סימן בין כבודה
כמאן במקצתה אפילו אחד
בכחה כולן מותרות.
ומעשה בעובד כוכבים
שהביא דג מלא חתיכות
בצירין ונמצא סימן באחד
מהן והתיר רש"י"ג את
הגרב כולו ומשני רב פפא
בשחתיכות שוות פי'
כשנתן חתיכה על הכרחה
מותרת דג שלם וקשקשין
אי הכי מאי למימרא
ופריקין מהו דאיתמא
ניחוש דלמא אתמיהו
אתריה ליה קמ"ל דלא
חיישין: ההוא ארבא
דצחתיא דאתאי לסיכא
חזי קלפי שהן קשקשין
רב הונא בר חיננא שרא
ליה אמר רבא מי אימא
דשרי כי הא מלתא באתרא
דשכיחי קלפי נפקי
שיפורי דרבא ואסרי
שיפורי דרב הונא כד
חיננא ושאר. ואסיקנא
אמר רב אשי אגא לא
אסרנא ולא שרינא
בגופן בין בצירין וקיימא
גופן בין בצירין וקיימא
לן כרב אשי דהוא
בתראה: יתיב רב אדא בר
אבהו וקאמר עובד
כוכבים שהביא עריבה
מלאה חציות ונמצאת
כילצית באחת מהן

יהודה משמיה דעולא מחלוקת לטבול בצירין אבל בגופן דברי הכל עד שיהא
ראש ושדרה ניכר של כל אחד ואחד יתיב רב חיננא בר אידי קמיה דרב
אדא בר אבהו ויתיב וקאמר יעובד כוכבים שהביא עריבה מלאה חציות
ונמצאת כילצית באחת מהן פתוחות כולן מותרות סתומות היא מותרת
ובולן אסורות א"ל מנא לך הא (ט) מתלתא קראי שמיע לי מרב ושמואל
ורבי יוחנן אמר רב (ט) ברונא אמר רב "קירבי דגים ועוברן אין נקחין אלא
מן המומחה רמי ליה עולא לרבי דוסתאי דמן בירי מודקאמר רב קירבי
דגים ועוברן אין נקחין אלא מן המומחה מכלל דג טמא אית ליה עובר
ורמינהו (ט) דג טמא משריין דג טהור מטיל ביצים ניהו אלא זה משריין מבחוץ
רבי זירא לא תיסמי תרויהו מטילי ביצים ניהו אלא זה משריין מבחוץ
וזה משריין מבפנים למה לי מומחה לבדוק בסמינן דתניא "כסימני ביצים
כך סימני דגים סימני דגים סלקא דעתך סימני דגים יסנפיר וקשקשת
כתיב בהו אלא כסימני ביצים" כך סימני עובדי דגים ואלו הן סימני
ביצים 'כל שכודרת ועוגולגלת ראשה אחד כד וראשה אחד חד טהורה ב'
ראשיה חדן וב' ראשיה כדן טמאה "חלמון מבחוץ" וחלמון מבפנים טמאה
חלמון מבחוץ וחלמון מבפנים טהור חלמון מעורבין זה בזה זו היא ביצת
השריין אמר רבא כשנימוחו ולרבי דוסתאי דמן בירי דאמר סמו מכאן עוברן
והתניא

של עוף פלוני טהור לכך הולך לתוך כשנימוחו כך דקדק ר"י וא"ת דלמא לאו מילתא פסיקתא היא דהא אס אמר חזי מלחתיס נלמן אף
שלח מן המומחה ויש לומר דדבר זה לא שכיח צבוב מוכרים שהיו בשעת מליחה ורבינו יהודה הקשה על פ"ה דל"כ סימני (ט) דגים דלורייתא
אם כן תלי תינא גדלא תניא דקאמר כסימני ביצים כך סימני עובדי דגים ועוד הקשה מן הירושלמי דפריקין נתן צב רבא אמר
קמיה שמואל ידע אנא מפרשא צין עובדי דגים טמאים לעובדי דגים טהורים עובדי דגים טהורים
ארכוס (ט) חמי ליה הדא סלפותא ח"ל מה מהו פירוש הראה לו עובד של דג טהור וא"ל טמא ח"ל לא גיש לי דלמרת על טהור טמא
אלא סופך לומר על טמא טהור משמע דיש עובדי דג טמא דומין לשל טהור כמו צנינים דאיכא דעורבא דדמיה ליונה אלמא קסימני
לאו דלורייתא ואין לסמך על סימני עובדי דגים מיהו אין לאסור הצורבוטש כי אמת הוא שיש לו צמים ומשריין צמשה שעולה מן המים:

תורה אור השלם

1. את זה תאכלו מפל
אשר בקימם כל אשר לו
סנפיר וקשקשת במים
דימים ובהקלים אתם
ותאכלו:

מוסף רש"י

דג טמא משריין. גנפוס
עובד כשאר בהמה ומה
(בבב"ב דף ט"ז). דג טהור
מטיל ביצים. ויש
עליהן ומתממן עד שיואלס
מן הקליפות נשפות (שם).
עובדי דגים. פלי דגים
כמות שכן מחזיקים יחד
(חולין דף ט"ז). שכודרת.
ענה ככדור. פלוג"א.
סודת ועוגולגלת חלה היא,
דאי תנא עוגולגלת לחודה
הוה משמע עגולה ערשעה
וכגינה. הכי מני סודת
ועוגולגלת. כעגולה של
כדור שאינה קלשה אלמא
עגולה עשוי. וסוד מפסיק
רש"י אחד כד וראשה אחד
חד, דלא ככדור ממש אלמא
מאורה ללחיה ועגולה
לחיה (שם). כד. פלוג"א
צלע"ג. שאינו חד אלמא
ככדור (שם). חלבוץ.
כלבוץ (שם). חלמון.
מוטיל (שם). ביצת
השריין. כ"ל והלטה
מטילי ביצים (שם).
הדרן עלך אין מעפדין

רבינו הגנאל (המשך)

פתוחות כולן מותרות
כמאן דמערבין דמו וכולן
בחדא חשיבי סתומות היא
מותרת וכולן אסורות אמר
ליה מנא לך הא אמר ליה
מרב ושמואל ר"י יוחנן.
אמר רב ברונא אמר רב
קירבי דגים ועוברין אינן
לנקחין אלא מן המומחה
ומקשקשין למימרא דג טמא
משריין דג טהור מטיל
ביצים ופריקין תרויהו
מטילי ביצים ניהו מיהו
טמא משריין מבפנים דג
טהור מטיל ביצים
ומשריין מבחוץ ולמה לי
מומחה לבדוק בסמינן
דתיא כסימני ביצים כך
סימני עובדי דגים ובסימני
ביצים נתנין כל שכודרת
ועוגולגלת ראשה אחד חד
וראשה אחד כד כלומר